voorstel

Zwolle

## Informatienota voor de raad

Datum 12 juni 2023

| | |
|---|---|
| Onderwerp | Voortgang transformatie jeugdzorg Zwolle |
| Versienummer | V2.1 |

| | |
|---|---|
| Portefeuillehouder | M.W.J. van Willigen |
| Informant | R. Buitenhuis |
| Afdeling | Maatschappelijke Ontwikkeling |
| Telefoon | 038 498 2679 |
| Email | R.Buitenhuis@zwolle.nl |
| Bijlagen | 1. ‘Sleutel voor Jeugdhulp’ van de Rekenkamercommissie Zwolle<br>2. Reactie van het college op het rapport ‘Sleutel voor Jeugdhulp’<br>3. ‘Voortgang transformatie jeugdhulp in Zwolle’ van AEF<br>4. Reactie van het college op het rapport ‘Voortgang transformatie jeugdhulp in Zwolle’<br>5. Routekaart Jeugdbeleid Zwolle[1] |

**Wij stellen u voor kennis te nemen van:**

1 Onderstaande informatie over de voortgang van de transformatie van de jeugdzorg in Zwolle
2 De reactie van het college op het rapport ‘Sleutel voor Jeugdhulp’ van de Rekenkamercommissie Zwolle
3 Het rapport ‘Onderzoek voortgang transformatie jeugdhulp in Zwolle’ van AEF
4 De reactie van het college op het rapport ‘Voortgang transformatie jeugdhulp in Zwolle’ van AEF
5 De Routekaart Jeugdbeleid Zwolle
6 De voorgestelde wijze van afdoening van de moties M-4 ‘Versnelling transformatie Jeugdhulp Zwolle’ en M-5 ‘Jeugd’ van 11 november 2022
7 De afdoening van de toezegging van 22 juni 2020 om de raad te informeren over de mogelijkheid te werken met budgetplafonds bij specifieke aanbieders om hen richting transformatie te bewegen.

[1] *Zie ook www.zwolle.nl/routekaartjeugdbeleid.*

Datum 12 juni 2023

Toelichting op het voorstel

**Inleiding**
Met veel kinderen en jongeren gaat het heel goed in Zwolle. Voor alle gezinnen willen we een gezonde basis en daarom investeren we veel in preventieve maatregelen in de sociale basis. Indien noodzakelijk ontvangen gezinnen specialistische jeugdhulp, zo veel mogelijk in het gewone leven. Soms is jeugdhulp in de eigen omgeving niet mogelijk, bijvoorbeeld in onveilige thuissituaties. Daarvoor ontwikkelen jeugdhulpaanbieders kleinschalige, gezinsgerichte woonvoorzieningen zodat het aantal instellingsplaatsen met grote groepen verminderen.
In deze grote opgave zijn we voortdurend aan het leren en verbeteren. We merken daarbij dat niet alles maakbaar en beïnvloedbaar is door ons als gemeente. De samenleving wordt complexer. Jongeren maken zich zorgen over onderwijs, werk, een leefbare planeet, huisvesting en gelijke kansen.[2] De druk op jongeren is hoog, sociale media vragen voortdurend aandacht en schetsen perfecte levens. Het is begrijpelijk dat ouders en kinderen in die context soms om hulp vragen. Goede hulp vraagt om betere samenhang tussen de sociale basis, het Sociaal Wijkteam, de jeugdzorgaanbieders en de veiligheidsketen. Daar gaan we concreet op sturen en daarom hebben we besloten dit als Opgave Jeugd binnen de gemeente Zwolle in te richten.

Eind 2022 hebben we de gemeenteraad geïnformeerd over de impactanalyse van de nieuwe tarieven voor jeugdhulp (per 2023).[3] De uitgaven jeugdhulp stijgen door verzwaring van de problematiek en door tariefstijgingen. Maar het nieuwe inkoopmodel, waar we in ieder geval tot en met 2030 mee werken, brengt het Sociaal Wijkteam beter in positie om te sturen op de juiste ondersteuning. Daarnaast hebben we met het project Sturing en sturingsinformatie jeugdzorg een dashboard ontwikkeld en zo veel beter zicht gekregen op de inzet van jeugdzorg. Desondanks blijft jeugdzorg de komende jaren een onzeker domein, waarin kinderen en jongeren opgroeien in een wereld met veel kansen maar ook veel uitdagingen. En waarbij we als gemeente slechts deels invloed hebben op de problemen waar gezinnen mee te maken krijgen en op de jeugdhulp die ingezet wordt.

Dit alles vergroot de urgentie om te bezien of de transformatie van de jeugdzorg in Zwolle versterkt kan worden. De gemeenteraad sprak zich daar in november 2022 ook over uit. Via twee moties verzocht de raad het college onder meer een routekaart te ontwikkelen over het Zwolse jeugdbeleid en de transformatie, te kijken naar bewezen effectieve methodes om de impact van de transformatie te vergroten en te komen tot een voorstel voor kwantitatieve doelstellingen voor het Zwolse jeugdbeleid.[4]

Voor het college vormde dit aanleiding om de voortgang van de transformatie van de jeugdzorg in Zwolle te laten onderzoeken door externe deskundigen. Dit heeft geleid tot een rapport van onderzoeksbureau Andersson Elffers Felix (AEF) (*zie bijlage 3*). Kort daarvoor was in opdracht van de gemeenteraad de Rekenkamercommissie gestart met een onderzoek naar de realisatie van de beoogde hervorming van de jeugdhulp en de rol van het Sociaal Wijkteam. Dit onderzoek, getiteld 'Sleutel voor Jeugdhulp', is op 4 april 2023 ontvangen door het college. Voor de volledigheid zenden we het nu ook mee (*zie bijlage 1*).

---

[2] *Zie het rapport 'Jongeren en hun zorgen voor morgen' van de Nationale Jeugdraad, 2022.*
[3] *Zie de nota 'Informatie over de financiële impact van de nieuwe tarieven voor jeugdhulp per 2023'.*
[4] *Beide moties werden ingediend en aangenomen in de raadsvergadering op 11 november 2022.*

**Kernboodschap**
We komen als gemeente steeds beter in positie om scherp te sturen op de jeugdhulpaanbieders en de gecertificeerde instellingen. Daarnaast weten we steeds beter wat nodig is om de sociale basis te versterken, opdat inwoners steeds vaker en makkelijker oplossingen dichtbij vinden: thuis, op school en in de wijk. En waardoor minder vaak jeugdhulp nodig is. Ook slagen we er steeds beter in de raad daarover helder te informeren. Maar we zijn er nog niet. De taaiheid en weerbarstigheid van het jeugddomein maken dat besparende effecten van de interventies vragen om zorgvuldigheid en tijd. Om het echt goed te doen, moeten we het grondig doen. De rapporten van de Rekenkamercommissie en AEF helpen ons beter te sturen op onze interventies en de effecten daarvan.

In deze nota informeert het college de raad over de voortgang van de transformatie van de jeugdzorg in Zwolle en over hoe de aanbevelingen en adviezen van de Rekenkamercommissie en van AEF ons helpen bij sturingsvraagstukken inzake de transformatie. Het versterken van de transformatie en het verbeteren van onze sturing, vergt op enkele punten een incidentele extra investering waarover we in het najaarsmoment een voorstel zullen voorleggen aan de raad.
De specifieke reactie van het college op het rapport van de Rekenkamercommissie vindt u in bijlage 2. De reactie van het college op het rapport van AEF treft u aan in bijlage 4 bij deze nota.

**Toelichting**
Hierna gaat het college achtereenvolgens in op:

a. *Transformatie van de jeugdhulp is niet vrijblijvend*
b. *Budgetplafonds*
c. *Algemene conclusies naar aanleiding van beide rapporten*
d. *Routekaart Jeugdbeleid Zwolle*
e. *Versterking van de transformatie jeugdhulp*
f. *Kwantitatieve doelstellingen jeugdbeleid Zwolle*

### *a. Transformatie van de jeugdhulp is niet vrijblijvend*

We zien het als een urgente opgave om de jeugdhulp vraaggerichter, integraler en in het gewone leven aan te bieden. Normaliseren is daarbij de rode draad; met een stevige inzet op zo ambulant mogelijk, zodat zo min mogelijk jeugdigen bij een aanbieder hoeven te verblijven. En voor de kinderen die niet thuis kunnen wonen, ontwikkelen we kleinschalige, gezinsgerichte woonvoorzieningen. Deze transformatie van de jeugdhulp is geen vrijblijvende opgave.

Om te borgen dat ook voor de gecontracteerde jeugdaanbieders de transformatie niet vrijblijvend is, hebben we in het nieuwe inkoopmodel de verplichting opgenomen dat aanbieders zich verbinden aan de opgave te normaliseren. En daarnaast hebben we in het Regionale Transformatieconvenant jeugdhulp IJsselland met 17 aanbieders in het zwaardere segment afspraken gemaakt over ambulantisering en het ontwikkelen van kleinschalige, gezinsgerichte woonvoorzieningen.[5] De naleving van deze verplichtingen wordt expliciet meegewogen bij de beoordeling of de overeenkomst met de aanbieders na twee jaar al dan niet wordt verlengd.

[5] *Zie hierover ook de nota Regionaal Transformatieconvenant jeugdhulp d.d. 15 februari 2023.*

***b. Budgetplafonds***

In de raadsvergadering op 22 juni 2022 is gesproken over de mogelijkheid om eventueel budgetplafonds in te zetten bij specifieke aanbieders om hen richting transformatie te bewegen. Het college is geen voorstander van het werken met algemene budgetplafonds in de jeugdhulp, omdat daar een aantal forse nadelen aan kleeft. Het leidt tot minder keuzevrijheid, toename van wachttijden, risico op lagere kwaliteit van de hulp en stijging van de administratieve lasten en discussies over het accepteren van cliënten.
Onderdeel van het nieuwe inkoopmodel jeugdhulp is wél dat bij de inzet van jeugdhulp steeds afspraken gemaakt worden over de resultaten die met de hulp behaald moeten worden en bij elke beschikking wordt expliciet een individueel budgetplafond vastgesteld. Daarnaast hebben we bij de aanbesteding voor het nieuwe inkoopmodel aanbieders expliciet geselecteerd op de mate waarin zij meebewegen in de transformatie. Aanbieders die niet voldoen aan wat wij van hen vragen, kregen geen contract. En als blijkt dat een gecontracteerde aanbieder niet voldoet, dan wordt na twee jaar het contract met die aanbieder niet verlengd.
In het kader van ons project Sturing en sturingsinformatie jeugdzorg ontwikkelen we een dashboard waarmee we steeds beter en tijdiger inzicht hebben in de uitgaven per jeugdhulpaanbieder. We werken eraan dit ook te gebruiken om met name met de aanbieders die de grootste omzet voor onze gemeente hebben, het gesprek te voeren over eventuele grote stijgingen van de uitgaven. Dit draagt bij aan de alertheid op de uitgaven voor jeugdhulp, ook bij de aanbieders. In het sturen op resultaten en op het meebewegen in de transformatie, ligt onze prioriteit bij de jeugdhulpaanbieders die voor Zwolle het grootst zijn: ongeveer 50% van de jeugdhulp (zowel in uitgaven als in aantallen cliënten) wordt verleend door 7 aanbieders.

***c. Algemene conclusies naar aanleiding van beide rapporten***

We voelen ons gesteund door de erkenning die uit beide rapporten spreekt over de koers die we in Zwolle zijn ingeslagen met onder meer de Hervormingsagenda sociaal domein. Er gaat heel veel goed bij de jeugdhulp in Zwolle, constateerde de Rekenkamercommissie. Ook de scherpe en deskundige blik van AEF leidt tot de constatering dat ons lokale jeugdstelsel in principe goed toegerust is om een goede balans te vinden tussen toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid. En dat de diverse interventies daaraan bijdragen. Toch is er nog veel werk te verzetten.
We bouwen in Zwolle aan een stabiel sociaal domein voor de lange termijn. Daarom waken we ervoor te veel druk uit te oefenen op nog prille innovaties. Door nu zorgvuldig een goede werkwijze te ontwikkelen, leggen we een fundament voor de toekomst.
Dat doen we met tal van interventies die de sociale basis versterken en de uitvoering van jeugdhulp en de brede samenwerking in het sociaal domein verbeteren. De Proeftuin Jeugd, die in september 2022 is gestart met het leren vanuit casuïstiek, brengt nu in twee van de vijf stadsdelen in Zwolle een brede en grondige verandering op gang, waarbij we vanuit een overzichtelijke omvang toch kunnen leren wat er in het hele systeem nodig is, zodat we de komende jaren die lessen na evaluatie verder in de praktijk kunnen brengen.

Veel van de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie en van AEF onderstrepen onze inzet om onze sturing en sturingsinformatie te verbeteren. Ze moedigen ons aan om koersvast te blijven en onze visie op het sociaal domein explicieter te vertalen naar sturingsdoelen en een sturingsstrategie. En de huidige interventies daaraan te toetsen en te bezien waar nog aanscherpingen of aanvullingen nodig zijn. Dit werken we nader uit in de Opgave Jeugd. Een belangrijke en zichtbare actie is de Routekaart Jeugdbeleid Zwolle, waar de raad bij motie ook om heeft gevraagd. Deze routekaart lichten we hierna onder d. nader toe.

Onze opdracht aan AEF was ook om de effectiviteit van onze interventies te beoordelen en te adviseren hoe de potentie van de huidige interventies vergroot kan worden. Hierna onder e. gaan we in op de mogelijkheden om de transformatie van de jeugdhulp te versterken. Tot slot gaan we hierna onder f. in op het formuleren van kwantitatieve doelstellingen voor ons jeugdbeleid.

***d. Routekaart Jeugdbeleid Zwolle***

We doen in Zwolle veel in de sociale basis en in de jeugdzorg om jeugdigen gezond, veilig en kansrijk op te doen groeien. En om de inzet van de vele organisaties en hulpverleners en hun onderlinge samenwerking te verbeteren. We doen zó veel dat het niet eenvoudig is het overzicht te hebben. De raad heeft dan ook bij motie gevraagd om een routekaart over de transformatie jeugdhulp. We zijn daarmee aan de slag gegaan en bieden hierbij de Routekaart Jeugdbeleid Zwolle aan.[6] Met deze routekaart geven we meer inzicht in het brede spectrum van maatregelen en interventies in het jeugddomein. Deze routekaart kijkt nu nog vooral naar het verleden en het heden: wat hebben we in gang gezet en hoe loopt dit door in de tijd. Voor het samenstellen van deze routekaart hebben we gebruik gemaakt van de wijze waarop AEF in haar rapport de zeven voornaamste interventies in beeld heeft gebracht. Op basis van het AEF rapport brengen we per interventie steeds in beeld:

- Wat is het doel?
- Wat is de doelgroep?
- Korte omschrijving/werkwijze
- Status
- Welke resultaten zijn tot nu toe bereikt?

Dit hebben we vervolgens toegepast op 32 interventies in het brede jeugdbeleid, die we hebben weergegeven in een tijdslijn (p. 3 van de routekaart). Dit betreft allereerst 4 interventies die we hebben opgestart binnen de Hervormingsagenda sociaal domein. Vervolgens 6 interventies binnen het reguliere jeugdbeleid. En tot slot 22 interventies in de sociale basis.

De Routekaart Jeugdbeleid Zwolle die we nu aanbieden is geen eindproduct: we gaan het de komende tijd aanvullen. Niet van elke interventie hebben we nu al voldoende scherp geformuleerd wat de resultaten zijn. Daarnaast noemen we wel ruim 10 ‘systeeminterventies’ die te maken hebben met de organisatieontwikkeling, maar op dit moment zijn daarvan nog niet de factsheets opgenomen in de routekaart. Zoals hierboven aangegeven, gaan we binnen de Opgave Jeugd aan de slag met de factsheets per interventie om onze visie op de transformatie nog beter in de organisatie kunnen borgen. En gerichter te kunnen sturen door de visie expliciet te vertalen naar sturingsdoelen en een sturingsstrategie, waar de interventies onderdeel van worden gemaakt.

Zoals afgesproken in het coalitieakkoord werkt het college aan een visie over de gewenste beweging binnen het sociaal domein en hoe we die vanaf 2024 doorzetten, aangezien onze Hervormingsagenda sociaal domein dan afloopt. In het voorstel aan de raad daarover zal ook worden meegenomen hoe vanaf 2024 periodieke rapportage over de voortgang van het beleid zal plaatsvinden en welke plek de Routekaart Jeugdbeleid Zwolle daarin kan innemen.

---

[6] *NB: De linkjes op p. 4 van de routekaart zijn aanklikbaar indien de routekaart wordt gedownload via www.zwolle.nl/routekaartjeugdbeleid.*

***e. Versterking van de transformatie jeugdhulp***

Het is een urgente opgave de jeugdhulp vraaggerichter, integraler en in het gewone leven aan te bieden. Dat vraagt iets van de betrokken partijen rond de jeugdzorg, maar ook in de sociale basis. We willen dat inwoners steeds vaker en makkelijker oplossingen dichtbij vinden: thuis, op school en in de wijk. De raad heeft bij motie gevraagd deze transformatie te versnellen en duidelijk te maken hoe dat mogelijk is. We hebben AEF gevraagd om ons daarover te adviseren. Ten aanzien van mogelijke versterking van de transformatie jeugdhulp zijn de belangrijkste conclusies :

- Met onze hervorming van de dyslexiezorg is het gewenste effect bereikt: er is daadwerkelijk sprake van de gewenste daling van het zorggebruik.
- Over de inzet van jeugd- en gezinswerkers op scholen en bij de huisartsen oordeelt AEF positief, maar extra inspanning om de impact te vergroten is niet lonend. Wel versterkt de investering in het vakmanschap van de jeugd- en gezinswerkers via de Proeftuin Jeugd, indirect ook de impact van de jeugd- en gezinswerkers bij de scholen en de huisartsen.
- Over het programma Samen voor een stevige basis, concludeert AEF dat het samenvoegen van dit programma met de Proeftuin Jeugd ‘Samenspel in de wijk’ onder dezelfde projectleider, leidt tot het vergroten van de potentiële impact.
- Uit de eerste resultaten van het Relatie- en scheidingsteam komt een positief beeld naar voren en aangezien het team nu nog maar in twee wijken actief is, is het aannemelijk ervoor te kiezen de impact te vergroten door het team uit te breiden voor de hele stad.
- De meeste versnellingspotentie zit bij de Proeftuin Jeugd, maar dit vraag wel de grootste inspanning. Werkzame elementen versterken we nu alvast.

In het rapport van de Rekenkamercommissie (zie met name aanbeveling 4 in dat rapport) en dat van AEF, komt de Proeftuin Jeugd naar voren als veelbelovende interventie. De proeftuin draagt bij aan het normaliseren en het vinden van duurzame oplossingen in het gewone leven. De potentiële reikwijdte is groot evenals de potentiële impact. Maar het is voorbarig om de Proeftuin Jeugd nu al te kwalificeren als ‘succesvolle interventie’ of ‘bewezen effectieve methode’, waar in de motie Versnelling transformatie jeugdhulp Zwolle over wordt gesproken.

Zoals aangegeven in de nota ‘Herijking hervormingsmaatregelen jeugdzorg’ waar de raad op 12 november 2021 mee instemde, hanteren we voor de Proeftuin Jeugd een looptijd van twee jaar, waarna een evaluatie zal volgen over de resultaten. Die termijn van twee jaar is noodzakelijk om daadwerkelijk te toetsen of de werkwijze duurzaam is, aangezien jeugdhulptrajecten gemiddeld zo’n 260 dagen duren. Gras groeit niet sneller als je eraan trekt. De beweging die in de twee stadsdelen op gang is gebracht, kost veel tijd, energie en inzet van alle betrokkenen. Je ziet het immers pas als je het door hebt!

Tegelijkertijd zien we mogelijkheden om de transformatie te versterken. Daarom verkennen we de komende tijd hoe we de impact van de proeftuin kunnen versterken, zonder het huidige proces te verstoren. We zien de volgende kansen als het gaat om het verdiepen en versterken:

- Extra inzet op het coachen van medewerkers en teams om hen te helpen mee te komen in de nieuwe werkwijze. Hiervoor kunnen we onder andere medewerkers inzetten die al meer bedreven zijn in de nieuwe werkwijze.
- Een randvoorwaarde voor anders kijken en werken, is het spreken van dezelfde taal en het werken vanuit dezelfde visie. We kunnen de visie en de taal actiever verspreiden door bijvoorbeeld voor een bredere doelgroep bijeenkomsten te organiseren.

- Vanwege de impact en omvang van de hulp die door gecertificeerde instellingen ingezet wordt, kunnen we extra inzetten op de deelname van die instellingen in de proeftuin.
- Extra inzet van een dataspecialist die dieper inzicht verschaft in wat rond de toewijzing van hulp en gedurende het hulpverleningstraject gebeurt. Het gaat dan met name om de lopende indicaties die vaak nog vanuit de oude werkwijze zijn verstrekt. En om de vraag hoe en bij welke aanbieders we beter kunnen sturen op de omvang en duur van de jeugdhulp.
- Het vertalen van geleerde lessen in de kleinere context van de proeftuin naar beleid voor het hele systeem, vraagt om voldoende beleidscapaciteit. Meer capaciteit kan die (voorbereiding van de) vertaalslag versnellen.

Een gedeelte van bovenstaande punten vergt een incidentele extra investering, waarover we in het najaarsmoment een voorstel zullen voorleggen aan de raad. We nemen daarbij ook het advies van AEF mee om de samenhang te verkennen van bestaande interventies, waarbij we in het bijzonder kijken naar samenhang in doelstellingen tussen de Proeftuin Jeugd, de Aanpak voorkomen van jonge aanwas criminaliteit[7] en het programma Samen voor een stevige basis (onderwijs en jeugdhulp).
Kort na de zomer informeren we de raad in een tussenrapportage over de Proeftuin Jeugd.

*Evaluatie Relatie- en scheidingsteam*

Ook de inzet van het Relatie- en scheidingsteam wordt door AEF beschouwd als een interventie met potentie. Uit de eerste resultaten komt een positief beeld naar voren en aangezien het team nu nog maar in twee wijken actief is, is het aannemelijk ervoor te kiezen de impact te vergroten door het team uit te breiden voor de hele stad. AEF wijst er terecht op dat nog geen evaluatie van deze interventie heeft plaatsgevonden. Aan de evaluatie van het Relatie- en scheidingsteam wordt nu gewerkt en deze wordt bij het najaarsmoment aan de raad gezonden, waarbij de raad ook wordt geïnformeerd over hoe het Relatie- en scheidingsteam uitgebreid kan worden voor de hele stad. Maar alvorens definitieve conclusies te trekken over de effectiviteit van het Relatie- en scheidingsteam en over een eventuele uitbreiding ervan, wil het college eerst de evaluatie zorgvuldig afronden.

### *f. Kwantitatieve doelstellingen jeugdbeleid Zwolle*

In het project Verbetering sturing en sturingsinformatie jeugdzorg ontwikkelen we sinds het voorjaar van 2022 een dashboard op basis van data over jeugdzorg. Het dashboard geeft ons meer zicht op de inzet van jeugdzorg zodat we gerichter kunnen sturen op gewenste bewegingen. In het brede jeugddomein zijn vele indicatoren denkbaar om op te monitoren. Het werkt echter niet om alles tegelijk te doen, zeker niet in de huidige fase waarin we nog volop leren en ontwikkelen. Daarom hebben we nader verkend welke gewenste bewegingen in het dashboard het scherpst in beeld gebracht kunnen worden én welke bewegingen inhoudelijk prioriteit verdienen. Dit heeft geleid tot een focus op twee concrete doelen die model staan voor de beweging die we in Zwolle maken in het jeugddomein:

1. Naar NUL uithuisplaatsingen
2. Sneller hulp dichtbij (mbv sociale basis en Sociaal Wijkteam)

Dit laat overigens onverlet dat we de gegevens uit ons dashboard gebruiken bij het opstellen van alle factsheets van de interventies binnen de Opgave Jeugd.

[7] *Het procesplan 'Voorkomen jonge aanwas aan de georganiseerde criminaliteit' wordt z.s.m. separaat aan de gemeenteraad aangeboden.*

- ***Naar nul uithuisplaatsingen***

Jaarlijks ontvangen in Zwolle ruim 350 jeugdigen een vorm van jeugdhulp met verblijf bij een jeugdhulpaanbieder.[8] Indien noodzakelijk zetten we deze hulpvorm in, maar we weten ook dat het zeer ingrijpend is voor de jeugdige en het gezin. Daarom willen we steeds beter ambulante hulp verlenen. Dat vraagt deels om een andere houding van betrokken professionals: nog te vaak zien we dat het plaatsen van een jeugdige bij een aanbieder wordt beschouwd als 'oplossing', zonder dat er een goed plan is uitgestippeld met perspectief over waar en hoe de jeugdige na de hulp met verblijf verder kan. Het vraagt daarnaast om het ontwikkelen van alternatieve vormen van ambulante jeugdhulp, die de inzet van verblijf overbodig maken. Dit vraagt dus iets van de verwijzers, met name bij het Sociaal Wijkteam en de gecertificeerde instellingen (GI's), maar ook van de jeugdhulpaanbieders en van de beleidsmedewerkers van de gemeente.
Zowel onze Proeftuin Jeugd als het Regionaal Transformatieconvenant Jeugdhulp dragen bij aan deze ambitie. Met de GI's is afgesproken dat zij aansluiten bij de Proeftuin Jeugd en dat zij in de eerste helft van 2023 minimaal 10 situaties inbrengen in de proeftuin. In het regionaal transformatieconvenant zijn afspraken gemaakt over ambulantisering en het ontwikkelen van kleinschalige, gezinsgerichte woonvoorzieningen.[9] In het kader van het convenant wordt momenteel gewerkt aan een nulmeting om tot regionale kwantitatieve doelstellingen te komen.

De GI's zetten jaarlijks voor ongeveer 150 jeugdigen een vorm van jeugdhulp met verblijf in. De gemiddelde uitgaven per cliënt bedroegen in 2022 ruim € 50.000. In totaal ging het om ruim € 8 miljoen. Het Sociaal Wijkteam zet jaarlijks voor ruim 200 jeugdigen een vorm van jeugdhulp met verblijf in. De gemiddelde uitgaven per cliënt bedroegen in 2022 ruim € 27.000. En in totaal ging het om ruim € 6 miljoen.
Wetende dat bij de inzet van het Sociaal Wijkteam sprake is van vrijwillige hulp en bij de inzet van de GI's doorgaans sprake is van dwang op basis van een rechtelijke machtiging, is de impact voor de jeugdige en het gezin het grootst bij de inzet via de GI's. Gezien de gemiddelde uitgaven (bijna twee keer zo hoog als via het Sociaal Wijkteam) gaat het daar ook om zwaardere hulp. Op basis van de ervaringen die we momenteel opdoen in de Proeftuin Jeugd, gaan we na de zomer met de GI's in gesprek om afspraken te maken over de kwantitatieve doelstelling inzake het terugdringen van het aantal uithuisplaatsingen.

- ***Sneller hulp dichtbij (mbv sociale basis en Sociaal Wijkteam)***

In de afgelopen jaren lukt het steeds vaker om jeugdigen met een relatief lichte hulpvraag te ondersteunen vanuit het Sociaal Wijkteam, al dan niet in combinatie met een vrij toegankelijke voorziening in de sociale basis. Voor jeugdigen is dit doorgaans sneller, effectiever en duurzamer dan wanneer hulp wordt ingezet via een gecontracteerde aanbieder. In zo'n situatie wordt namelijk eerst een formele beschikking afgegeven en is sprake van enige wachttijd voor de intake en voor de start van de hulpverlening. Bij inzet vanuit het Sociaal Wijkteam slagen we er doorgaans beter in de ondersteuning meer in het gewone leven vorm te geven. En niet onbelangrijk: hulp door het Sociaal Wijkteam kost minder geld. AEF berekende in het landelijke rapport 'Stelsel in groei' dat het gemiddeld 30% goedkoper is.
De beweging om als Sociaal Wijkteam meer eigen inzet te plegen, is al enkele jaren geleden ingezet.

---

[8] *Daarnaast ontvangen ongeveer 200 jeugdigen jeugdhulp in de vorm van duurzaam verblijf in een pleeggezin of een gezinshuis.*
[9] *Zie hierover ook de nota Regionaal Transformatieconvenant jeugdhulp d.d. 15 februari 2023.*

In de Proeftuin Jeugd zetten we stevig in op deze beweging, waarbij we ook de huisartsen en GI's als verwijzende partijen betrekken. In ons dashboard zien we al dat de inzet van 'lichte hulp' in de afgelopen jaren is gedaald; van ruim 900 jeugdigen in 2019 en 2020 naar ruim 600 in 2022. Idealiter gaat de inzet van lichte jeugdhulp door specialistische jeugdhulpaanbieders – uitgezonderd de inzet van dyslexiezorg - op termijn helemaal naar nul. Maar hoe snel die daling kan gaan en hoe we de categorie 'lichte hulp' hiervoor precies afbakenen in het nieuwe inkoopmodel, onderzoeken we nog nader binnen het project Sturing en sturingsinformatie jeugdzorg en bespreken we met het Sociaal Wijkteam en de betrokkenen in de Proeftuin Jeugd.
In de komende tijd voegen we de eigen inzet van het Sociaal Wijkteam toe aan het dashboard, zodat we de daling van de 'lichte hulp' ook kunnen afzetten tegen de stijging van de eigen inzet. Het Sociaal Wijkteam streeft ernaar dat in de toekomst minstens 25% van de hulpvragen worden opgepakt met eigen inzet van het Sociaal Wijkteam.

**Financiën**
De versterking van de transformatie zoals hierboven beschreven, vergt op een aantal onderdelen een incidentele extra investering. Daartoe zullen we in het najaarsmoment een voorstel voorleggen aan de raad.

**Communicatie**
De Routekaart Jeugdbeleid Zwolle gebruiken we intern en extern om meer inzicht te geven en samenhang aan te brengen in ons jeugdbeleid en de verschillende interventies. Deze routekaart vullen we de komende tijd aan. Het college werkt aan een visie over de gewenste beweging binnen het sociaal domein en hoe we die vanaf 2024 doorzetten, aangezien onze Hervormingsagenda sociaal domein dan afloopt. In het voorstel aan de raad daarover zal worden meegenomen hoe vanaf 2024 de periodieke rapportage over de voortgang van het beleid zal plaatsvinden en welke plek de Routekaart Jeugdbeleid Zwolle daarin kan innemen.

**Vervolg**
Na de zomer ontvangt de raad een tussenrapportage over de Proeftuin Jeugd. Tevens ontvangt de raad in het najaar de evaluatie van het Relatie- en scheidingsteam.

**Openbaarheid**
Deze nota is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer